У НОВОМУ ЗАВІТІ Є ПАСТОРКИ

Марґ Мовчко (Marg Mowczko) · німецький переклад: Hans-Jörg Ronsdorf · травень 2021 р. · перероблено в жовтні 2026 р.

Під «пасторами» й «пасторками» тут залежно від устрою церкви розуміють пастирів, старійшин, єпископів (наглядачів) чи провідників. Новий Завіт здебільшого називає їх просто «служителями». Слово «пастор» латинське й означає «пастир» (грецькою* poimēn*). Як назва служіння в церкві воно трапляється в Новому Завіті лише в Ефесян 4:11.* (Примітка німецького перекладача)

Мене вже вкотре запитали, де в Новому Завіті написано, що жінки були пасторками. Хтось, кого я називатиму Т, хотів інформації. Він сказав, що хоче прикладів, «непохитних, як скеля», де «чорним по білому» прямо написано щось на зразок «Сьюзен була проповідницею і вчителькою». У відповідь Т я навела пункти й аргументи, якими вже часто ділилася в розмовах і статтях.

Я не збиралася публікувати свою відповідь як статтю, але, побачивши ажіотаж в інтернеті довкола висвячення трьох пасторок у церкві Saddleback Church 6 травня, я переробила й розширила свою відповідь Т і опублікувала її тут.

ПАВЛОВІ ТЕРМІНИ ДЛЯ СЛУЖІННЯ

Апостол Павло у своїх посланнях нікого не називає пастором, старійшиною (пресвітером) церкви чи єпископом (наглядачем). Його улюблені назви для тих, хто служив разом із ним, такі (у спадному порядку): співпрацівник, брат/сестра, *diakonos* («служитель / диякон»), *apostolos* («апостол / місіонер») і трудівник. Він уживає ці терміни для чоловіків, як-от Тимофій і Сила, і для жінок, як-от Прискилла, Еводія, Синтихія, Фіва, Юнія, Персида, Апфія тощо.

Крім того, Павло часто вживає кілька термінів для однієї й тієї самої особи. Він був гнучким у термінології служіння. Він не вживав сталих титулів, тож не було, наприклад, «пастора Сили» чи «пасторки Фіви».

Якщо ми шукатимемо в Новому Завіті людей, яких називають «пастором», ми їх не знайдемо. Але якщо шукатимемо людей, які діяли як пастори в помісних церквах (здебільшого це були домашні церкви), то знайдемо і жінок, і чоловіків, і навіть подружжя (наприклад, Німфу в Колосах і «вибрану пані» з Другого послання Івана в Малій Азії).

ПРИКЛАД ЦЕРКВИ В ЕФЕСІ

Новозавітні церкви були влаштовані й діяли не так, як більшість наших сьогоднішніх церков, і важко знайти поіменно названих, висвячених служителів помісних церков з офіційними чи сталими титулами.

Церква в Ефесі, наприклад, мала єпископів (*episkopoi*; можливо, покровителів, господарів і провідників домашніх церков),[1] служителів і служительок (*diakonoi*; їхнє служіння докладніше не описано), старійшин-чоловіків і жінок-старійшин (*presbyteroi*; деякі старійшини навчали) та вписаних до списку вдів (з яких незабаром склалася окрема категорія в церкві).[2] Але жодного з тих, хто мав ці служіння чи завдання, не названо на ім'я. ***Жодного з них!***

Крім трьох лжевчителів (1 Тимофія 1:20; 2 Тимофія 1:15), єдині особи, яких пов'язують з церквою в Ефесі як служителів і членів, — це Тимофій, що обмежений час перебував в Ефесі як Павлів представник (пор. 2 Тимофія 4:13, 21), Прискилла й Акила (2 Тимофія 4:19) і дім Онисифора (2 Тимофія 1:16; 4:19).[3]

Прискилла — мабуть, найясніший приклад провідниці церкви чи пасторки, який ми маємо в Новому Завіті. Дехто не визнає її провідницею церкви. Це не лише через те, що вона жінка. Я підозрюю іншу причину: люди не розуміють, як Павло говорив про служителів і служіння. І не розуміють, як працювали й були влаштовані церкви в середині I століття.

Прискилла в Ефесі, а згодом у Римі була такою самою служителькою і провідницею, як Стефан у Коринті. Ба більше, вона та її чоловік, можливо, мали навіть більше досвіду й більше впливу в служінні, ніж Стефан і ті, хто служив разом із ним.

ПРОПОВІДНИКИ Й УЧИТЕЛІ

А як щодо термінів «проповідник» і «вчитель»?

Єдині люди, яких у Новому Завіті названо «проповідником» (*kēryx*), — це Павло і Ной. Слово «проповідник» уживається в Новому Завіті інакше, ніж його сьогодні вживає багато християн. В іншій статті я розглядаю новозавітні слова для «проповідувати» — і іменники, і дієслова. Ці слова зазвичай уживаються у зв'язку зі звіщенням вістки Євангелія людям, які її ще не чули.

Єдині особи, яких у зв'язку з церквою названо «вчителем» (*didaskalos*), — це Павло (кілька разів) і поіменно названі провідники в Антіохії Сирійській, яких названо «пророками та вчителями»: Варнава, Симеон, що звався Нігер, Луцій з Кирени, Манаїл і Савл (як його тоді звали) (Дії 13:1). У 1 Тимофія 2:7 і 2 Тимофія 1:11 Павло називає себе трьома термінами: проповідник (глашатай), апостол і вчитель.

У книзі Дії дієслова «навчати» вживаються щодо різних осіб, серед іншого щодо Петра й Івана, Павла й Варнави та щодо Аполлоса, якого виправили Прискилла й Акила. Те, що Аполлоса (красномовного й освіченого чоловіка, який навчав в Ефесі) виправили Прискилла й Акила і що це схвально відзначено в Дії 18, безперечно, говорить нам дещо про вагу служіння цього подружжя.

Павло у своїх посланнях іноді вживає дієслова «навчати» щодо себе самого, Тимофія тощо. А одне дієслово «навчати» (як і іменник «пророчиця») вжито в Об'явлення 2:20 щодо Єзавелі з Тиятири. Її приклад показує, що жінки були провідницями церков. Щоправда, вона — приклад поганої провідниці й учительки, що вводить в оману. (Їй дано час покаятися у своїй розпусті.)

Важливо зауважити, що Павло у своїх загальних настановах про служіння ніколи не каже, що служіння вчителя / навчання чи пастора для жінок під забороною. Див. Римлян 12:6-8; 1 Коринтян 12:28 і Ефесян 4:11. А в 1 Коринтян 14:26 і Колоссян 3:16 Павло заохочує до участі в служінні, зокрема до того, щоб принести навчання.

ТЕРМІНОЛОГІЯ Й АВТОРИТЕТ

Т хотів ясного твердження на кшталт «Сьюзен була проповідницею і вчителькою». Справді, ми маємо ясне Павлове твердження про служительку. Серед іншого він каже, що Фіва була «*diakonos* церкви в Кенхреях» (Римлян 16:1-2). Усупереч тому, що деякі критики кажуть про слово

diakonos, Павло зазвичай уживав його щодо християнських служителів, зокрема й щодо себе самого: Фіва була служителькою церкви в Кенхреях.[4]

Проблема не в тому, що в Новому Завіті немає жінок, які служили пасторками, — вони є. Проблема для декого в тому, що Павло, інші автори послань і автор книги Дії вживають для служителів інші назви, ніж ті, до яких звикла більшість із нас. А іноді ці автори не вживають ***жодного*** терміна щодо когось, хто явно є служителем (наприклад, Степан у Дії 6:1 і далі та Стефан у 1 Коринтян 16:15-18).

Крім того, багато християн тримаються уявлення, що жінки не можуть бути провідницями церков. Причина — хибне уявлення про авторитет. ***Але авторитет для служіння — це не влада над братами й сестрами у вірі, а уповноваження й обдарування від Бога, щоб діяти в певному служінні.*** У справжньому християнському служінні йдеться не про те, щоб здійснювати владу над людьми, а про те, щоб смиренно служити їм.

ЗАКЛЮЧНІ ДУМКИ

Церквою в Єрусалимі, схоже, керували чоловіки, так само й церквою в Антіохії Сирійській. Тож дехто може вирішити наслідувати цю «модель». Але коли ми просуваємося від Сирії на північ і на захід, з'являється дедалі більше імен служительок, особливо у віршах про церкви в македонських і римських містах. Я не маю жодного сумніву, що Фіва, Прискилла, Німфа і подібні до них жінки були впливовими провідницями у своїх церквах.

В одному уривку, Римлян 16:1-16, Павло згадує десять жінок, сімох із яких він так чи інакше описує як служительок: Фіву, Прискиллу, Марію, Юнію, Трифену, Трифосу й Персиду. Цих жінок не названо пасторками, так само як жодного чоловіка в Новому Завіті не названо пастором церкви, але принаймні деякі з них та інші новозавітні жінки діяли як пасторки; вони відповідали за духовний і тілесний добробут членів своїх церков. ***Тому існує біблійне обґрунтування для чоловіків і жінок як провідників церков і пасторів.***

Оригінал: Marg Mowczko, «There are Women Pastors in the New Testament», 9 травня 2021 р., https://margmowczko.com/women-pastors-new-testament/ — переклад німецькою з люб'язного дозволу авторки.

Примітки

1. *Episkopoi* іноді перекладають як «єпископи». Але на цьому ранньому етапі Церкви ці ефеські *episkopoi* не могли бути єпископами, які наглядали над кількома церквами в одному місті чи краю.
2. Ці служіння згадано в 1 Тимофія 3 і 5.
3. Павло також згадує, що посилає Тихика до Ефесу (Ефесян 6:21; 2 Тимофія 4:12).
4. Павло був послідовним у тому, як уживав слово *diakonos*. Він зазвичай уживав це слово щодо уповноваженого з духовним дорученням. До цих *diakonoi* належать сам Павло (Римлян 15:25; 1 Коринтян 3:5; Ефесян 3:7; Колоссян 1:23 тощо), Тимофій (1 Тимофія 4:6), Епафрас (Колоссян 1:7), Тихик (Ефесян 6:21-22; Колоссян 4:7-9), Аполлос (1 Коринтян 3:5), Фіва (Римлян 16:1) і навіть Ісус Христос (Римлян 15:8). *Diakonos* у Римлян 13:4, хоч і не є християнським служителем, теж є уповноваженим Бога з божественною місією. Зверніть увагу, як Павло описує лжеапостолів як уповноважених (*diakonoi*) сатани з диявольським дорученням (2 Коринтян 11:13-15). А в Галатів 2:17 Павло ставить риторичне запитання, чи Ісус є *diakonos*, тобто уповноваженим, гріха. Це всі випадки вживання слова *diakonos* у Павлових посланнях. ***Жодного разу він не вживає цього слова щодо простих чи звичайних слуг (у сенсі чорноробів).***